

gyön is szemmel láthatóvá teszik, hogy hazánkban a közigazgatás reformja, a legvitalisabb és legaktuálisabb kérdések közé tartozik.

Megbocsát nekem mindenki, ha ily elemi dolgok fejtegetésére veszem igénybe figyelmét, hiszen az elősorolt és egyéb hátramaradásunk hiányai, bajaink, pangásunk, nem nemzetünk neveltelenségében és tudatlanságában találja alapját, hanem indolentiában, melylyel az intézkedő körök, az ilyen elnézések és bűnös hiányok irányában viseltetnek.

Feleslegesnek láthatatik tehát oly dolgokat akarni megértetni a közönséggel, melyeket okáikkal együtt, ezt talán jobban ismeri mint mi.

Vannak, a kik magukat jó adminisztratoroknak és közigazgatási talentumoknak tartják, mert a kezeikre bízott ügyeket gyorsan elintézik. Nem tagadom, sokat ér a szopora elintézés már magában is, mert gyorsítja a forgalmat és megsokszorozza az eredményt, de nézetem szerint a jó administrahóhoz még más magasabb tehetség is kívánatik.

Gondos körütekintés az ipar, kereskedelmi, gazdasági mozzanatoknak és működéseknél szakavatottan figyelemmel kísérése, az e tekintetben felmerült lustaságnak, munkásságra való serkentése, vagy tapasztalatlanságnak jó tanácsokkal való ellátása és utbavezetése bizonyosan nyélbe üt a dolgok rendszeres menetét, és kellő eredményt biztosítanak azon sok és különféle működésnek, melynek összesítése okvetlenül szükséges arra, hogy a kitűzött célt elérhessük. Az alkalmazottakban kell keresnünk azt az erőt, azt a közreműködési buzgalmat és jóakaratot, a mely biztos esz-

közöket fog szolgáltatni arra nézve, hogy úgy az ipar, a kereskedés, a gazdaság, a közművelődés és a közérdek terén életbevágó eredményekhez juthasson.

IRODALOM.

Uj könyvek. A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelentek: Falusi könyvtár. 39. füzet. A gazdasági és haszon-növények termelése. Különös tekintettel magról való tenyésztésükre. A magyar gazdaközönység számára írta Dr. Nyáry Ferencz. Ára füzve 50 kr. Olcsó könyvtár. Szerkeszti Gyulai Pál. 276—284. füzet Tartalmuk: 276. füzet. Indiána. Sand Györgytől. Francziából Récsi Emil, 80 kr. 277. füzet. Arany János. Emlékezésed Irta Gyulai Pál, 20 kr. 278. füzet. Utazás ismeretlen állomás felé. 1849—1856. Irta Barsi József, 80 kr. 279. füzet. A Saint-cyri kisasszonyok. Vigjáték 5 felvonásban. Irta id. Dumás Sándor. Francziából fordította Fáy J. Béla, 30 kr. 280. füzet. A zokoli uraság két leánya. Elbeszélés. Irta Csiky Gergely, 30 kr. 281. füzet. Horatius. Élet és jellemrajz. Irta Szász Károly, 30 kr. 282. füzet. Molly mama Regény. Irta Peard Frances Mary. Angolból fordította Sz. E., 50 kr. 283. füzet. Kis János superintendens emlékezései életéből. Maga által feljegyezve. Második kiadás, 1 frt 20 kr. 284. füzet. A nagyraemelt. Vigjáték 3 felvonásban. Irta Csiky Gergely. A m. t. Akadémia 1889-ki pályázaton 200 arany Karácsonyi-díjat nyert, 40 kr.

*
„A Hét” Kiss József hetilapjának legújabb (48.) száma a szokottnál fényesebb kiállításban némi késedelemmel megjelent. E késedelem oka administrahólis okokban keresendő. A lap ugyanis nyomdát és administrahóit cserélt és az ily alkalommal elmaradhatlan zavarok két napig késleltették megjelenését. „A Hét” szerkesztője és kiadója felkéri azon előfizetőit, a kiknek példánya e zavarok folytán netalán elmaradt volna, hogy azt azonnal reklamálni sziveskedjenek. A lap tartalma oly dis-

tingvált magas niveauon mozog, mint rendszeren. Csak kettőt emelünk belőle ki: Herczegh Ferencznek „Sirius” című rendkívül érdekesítő novelláját és Ambrus Zoltán bírálatát Beöthy Zsolt „Kazinczy és Horatius” című essai-jéről. Az utóbbi cikk oly classicus és szellemes, a minőt nem egyhamar olvastunk. A lap továbbá igen gazdag szellemes apróságokban. A Hét előfizetési ára: egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2.50. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VIII. József-körút 44. sz.

HIREK.

A tűzkárosultak javára rendezett mulatságok másodika múlt hó 29-én folyt le a helybeli városi színházban, mely a jótékony cél iránti tekintetből daczára a felemelt helyáraknak annyira megtelt, hogy már több nappal az előadás előtt nem lehetett helyet kapni. A műsor első száma „Jákob álma” e bájos élőkép volt, melyet Streitmanner Antal tanár fáradságtalan buzgósággal hozott létre. Az ifju Jákobnak (Panos Alajos) a legszebb álma lehetett, mert a mennyei létra fokain alábbi sorrendben a következő szebbnél szebb angyalkák helyezkedtek el: Pfneiszl Klára, Bauer Róza, Sajovicz Malvin, Kokits Elza, Kokits Márta, Billicz Malvin, Tolveth Anna, Popovits Szavéta, Löwy Irma, Steinicz Ilonka, Novák Ilona, Masalovits Irén, Spiró Janka, Klein Boriska, Eckstein Ritta, Réczey Anna, Réczey Dóra, Hahn Stefánia, Eckstein Klára, Mihajlovics Frusina, Szmétana Julia, Szederevacz Mária s legfelül Andrassy Ilona és Bauer Gizella. Az élőképet „Das Landhaus an der Heerstrasse” című Kotzebue-féle egy felvonásos német vigjáték követte, melyben Jokly Bella k. a. (Nettchen), Jokly Zsigmond (Balthasar) és Fuchs Károly (v. Lorch) pompás játékkal folytonos derűtségben tartották a néző közönséget. A műsor harmadik száma a hangverseny volt alábbi számokból összeállítva: 1) Reinecke: Impromtu Schumann „Maufred”-jéből és Moszkovsky: Spanyoltáncok, két zongorán előadták Ripka Armin és Grünbaum Arnold urak; 2) Kettős, Millöcker „Szegény Jonathán” című operettjéből, énekelték Vukovics

mert becsület nélkül igen sok ember boldogulhat, sőt hírnévre tehet szert — de élet nélkül megszűnt minden. — A közbiztonsági ülés alkalmasint eltart 9 óráig. — Kilencz óraker színházi választmány; oda nem megyek! A mostani polgármester és bölcs tanács kezeiben színházunk ügye tökéletesen biztosítva van, mert, ha oly virágzóan megy, mint a hogy eddig ment, a haszonbérbe adásnak muszáj bekövetkezni. A haszonbérbe adás után rak ránk annyi áldást, a melytől rozoga városunk bizonyosan összeomlik. Tíz óraker városi képviselő választás; ott mulhatatlanul meg kell jelennem, különben megteszik azt boldodot, hogy csupa okos embereket választanak, a mikor a butább rész nem lesz egyébre való, minthogy a restauraciona'is ünnepélyekhez zászlókat csináltasson. Tizenegy óraker takarékpénztári választmány! Ott csak a kamat részletek érdekelnek, tehát oda se megyek. Tizenkét óraker magán conferentia a temetői helyek kérdésében. Oda mint jó katolikusként okvetlenül el kell mennem, nehogy a helyek árát nagyon leszállítsák, a mikor aztán megérhetjük, hogy a közepe nagyon teli lesz, a szélek pedig üresek maradnak. Valami magyar scviniszta azzal az indítvánnyal akar fellépni, hogy a sirnál csak magyarul

imádkozhassanak, mintha bizony az ur nem egyformán értené meg a magyar, német, szerb, tót vagy horvát nyelvet. — Három óraker délután pót képviselő választás. Egy nagy pofájú, de kis eszű kereskedőt akarunk becsempészni. Oda határozott principiummal megyek! Ki szabott ért emleget és nem alkuszik, és kijelenti, hogy nem ad hitelbe, arra nem szavazok. Mi szegény nemzet vagyunk, nekünk alkudnunk kell, s a hitelre is nagy szükségünk lesz. Négy óraker titkos conferentia, azon kérdés eldöntésére nézve, hogy azon esetben, ha az államosítást be cikkelyezték utasítást nyerjenek-e a képviselők vagy nem? Én rendületlenül az utasítás mellett fogok harcolni.

A mely követnek utasítása nem lesz, a rossz példák által könnyen elragadtathatik. Már pedig néhány megválasztottak, a kik, ha kiszappanyoztatnak, még akkor sem fogják színüket változtatni. — Az ilyen kelme az után könnyen divattá válik. Azt mondják, hogy a becsületes embernek nem kell utasítás! Furcsa biz a! Magyarországon 800 év alatt sem voltak hunczutok a követek, pedig némelyik olyan utasítást kapott, hogy a pragmatica sanctio is megrendült belé. Este 8 óraker banquette, oda csak

azért megyek el, hogy a Monyorókeréki toasztját meghallhassam. Azt mondják, hogy olyanokat mond, mint a Csimboraszó. Még egy igen életre való deficit megszüntetési tervet is fundáltam ki, pénzügyministerünk számára. Tekintettel az osztrák büntetőtkönyv azon paragrafusára, hogy egyegy poff 5 pengő forinttal kárpótolandó, a melyet mi is beiktathatnánk büntető törvénykönyvünkbe, igen könnyen segíthetnénk passzivainkon.

Magyarországnak van legalább tizenöt millió ép, erős és egészséges polgára. Ha dicsőség meghalni a hazáért, az ország sorsa is megérdemel néhány pofot. Három hónapig a polgárok vice versa mindennap megpofozzák egymást, s büntetésképpen fizetnének az állami pénztárba 5—5 ftot. Egy ilyen forma operatio jövedelmezne 3 hó alatt 135 millió ftot, a mennyivel nyélbe üthetnénk magunkat, s gondot adnánk az oroszoknak. Vannak államok, melyek az újabb időben ingyen is kaptak pofokat, de azért államadóságaiktól sem birtak menekülni. — Próbálni meglehet, semmibe sem kerül. Eleget próbálgattak Magyarországon 23 év alatt olyan dolgokat, melyek nagyon sok pénzbe kerültek.

Don Gunarosz.

Aranka k. a. és dr. Brájjer Lajos ur; 3. Beriot „Aire varié“ — hegedűn és zongorán előadták Schindelmann Sándor és Ripka Armin urak; 4. Becker: „Frühlingslied“, énekelte Lewin Armin ur. Az összes szereplőket zajos tapssal jutalmazta a közönség, s az énekszámokat megismételtette. Befejezésül „A nászutazás“ Labiche 1 felvonásos vígjátéka került színre, melyben Vukovics Aranka k. a. (Marie), Kp. Kovács László (Erneszt), dr. Végh Lajos (Godais vendég-lős) és Jurkovic Aladár (Muki pinczér) játszottak. Az előadás megtartása Jurkovic ur több napi betegsége folytán az utolsó napig kétes volt. A hosszúra nyult műsor éjjelkor ért véget s a közönséget erősen kifárasztotta. — Szombaton, f. hó 6-án a tűzkárosultak javára rendezett tea-estély tartatott meg a városi kasinóban, Kajtar Jenő és báró Feilitzsch Berthold rend. biz. tagok rendezése mellett.

A vörös-kereszt-egyesület új elnöke néhai Károlyi Gyula gróf helyett — hír szerint — Csekonic Endre gr. lesz.

A „Torontál“ korcsolyázó és regatta-egylet f. hó 2-án rendkívüli közgyűlést tartott zombori Rónay Jenő, kir. tanácsos, alispán, az egylet elnöke vezetése alatt. A közgyűlést választmányi ülés előzte meg, melyen első sorban a tornacsarnok építése tárgyában Kremer Fülöp, helyb. vállalkozóval kötött építési szerződés mutattatott be. A csarnok 4400 frtért építettett a Bega partján. Balszárnyát a régi regattaház, közép-részének földszintjét a korcsolyázók és vendégek részére berendezett salon, emeletét az öltöző terem, s jobb szárnyát a torna- és vívó-terem foglalja el, melynek magassága 5 méter. Az egylet a legnagyobb kényelemmel rendezi be új csarnokát. A villanyvilágítás a Ganz és társától rendelt szerekkel már a napokban berendeztetett, megérkeztek már a Heim cégétől rendelt meidingi kályhák is; a tornacsarnok kiváló szakértelemmel szereltetik fel, mely minden igényt kielégíthet. Az új tornacsarnok ünnepélyes megnyitása a legközelebb fog megtörténni, mely alkalomból a regatta-egylet mulatságot rendez. — Az ülés további folyamán bejelentetett ifj. Vécsey István és Tárcazy Ferenc egyleti tagok kilépésük, ifj. Vécsey István helyébe választmányi tagul a közgyűlés által dr. Pap Géza választott meg. — Az egylet részéről egyuttal közönségre tétetik, miszerint korcsolya idényjegyek az egyleti korcsolyapályára f. é. december hó 15-ig váltva felnőttek számára 3 frtért, ez időntül 5 frtért, s gyermek(diák)idényjegyek 2 frtért kaphatók Kp. Kovács László egyleti pénztárnoknál.

A sváb konviktus. Ugy volt kitűzve, hogy a gyertyamosiak szegedi konviktusát november végén nyitják meg nagy ünnepélyességgel, a melyre gr. Csáky Albin, vallás- és közoktatásügyi ministert, Hertelendy Józsefet, megyénk főispánját s Torontál egész előkelőségét is meghívják. A gyertyamosiak külön vonatot akartak az alkalmából rendezni Szegedre. Az ünnepélyt azonban elhalasztották a jövő évi szeptemberre. Az áldozatkész, hazafias érzelmi gyertyamosi svábok tápintézete különben már egészen elkészült s csinos külsejével méltán fölkeltek a kálvária-utczán menők figyelmét. A berendezés fölötté praktikus s arról tesz tanubizonyosságot, hogy az e nemű intézetek közt a szegedi sváb konviktus nem utolsó helyen áll. A tanulók valósággal uri kényelemben élnek s ellátásuk olyan, hogy jobbat kívánniok sem lehetne. Tágas ebédlők, megfelelő tanulószobák, csinosan, tisztán tartott hálótermek, betegszobák, térs udvar, nagy kert, egy szóval mindenük meg van. A konyha óriási főző-üstjeivel olyan benyomást tesz az emberre, mintha a kaszárnyák menázi-készítő konyháit nézné. A kertben kuglizót és tornakészülékeket is állítanak föl, hogy a tanulók otthon elegendő szórakozást talál-

janak. Mint értesülünk, az intézetet jövőre bővíteni fogják s idővel nemcsak 60 tanuló látnak el benne, hanem többet is, ha ez kivihető lesz. A konviktus fölépítése a ház-zal együtt körülbelül 16.000 forintba került, maga a felszerelés, berendezés 3 4000 forintba. Az intézet gondnoka Kratochvil Péter főreáliskolai tanár, volt tudományegyetemi asszisztens, a ki a budapesti Röser-s a soproni Lehne-féle intézetekben elég tapasztalatot szerzett szakmájában, atyai szeretettel örködik a konviktus tanulói fölött s fő törekvése oda irányul, hogy a hazafias, magyar szellemet minél jobban megszerettesse s egészen belejök oltsa a torontáli sváb gyerekekbe.

Nagy-Becserek város tisztújítása, mely a karácsonyi ünnepek előtt fog megtörténni, élénk megbeszélés tárgyát képezi városunkban. Csütörtökön, f. hó 4-én délelőtt egy 14 helybeli tekintélyes polgárból állott küldöttség tisztelgett Hertelendy József, megyénk főispánjánál Andrássy Mihály városi rendőrkapitány kinevezése érdekében. A küldöttség szónoka, Steinitzer Géza takp. igazgató beszédében élénken esetelte Andrássy városkapitány érdemeit, melyeket városunk közbiztonságának fokozásában elért s egyuttal kérte Andrássynak városi főkapitánnyá leendő kinevezését. Főispán ur ő méltósága válaszában kiemelte, hogy Nagy-Becserek város érdekeit mindig különösen szem előtt tartotta s a kinevezésnél is oda fog törekedni, hogy az a város polgárságának teljes melegegdedésére szolgáljon. Az eljenzéssel fogadott válasz után a küldöttség távozott.

A felső torontáli ármentesítő társulat f. december hó 16-án Kikindán a Curia nagytermében Hertelendy József főispán, mint ministeri biztos elnöke alatt rendkívüli közgyűlést tart. — A közgyűlés tárgyai: 1. Kölcsönügyi-bizottság jelentése a tervezett kölcsön-conversió felett, ez iránti és a ministerirendelettel meghagyott töltésemelés költségeinek fedezése tekintetében határozat-hozatal. — 2. Véleményező-bizottság javaslata a társulati alapszabályok némely pontjainak módosítása és új szolgálati szabályzat iránt. — 3. Malina Gyula műszaki tanácsos, mint megválasztott társulati főmérnökkel kötött szerződésnek jóváhagyása tekintetében határozat-hozatal. — 4. A ministeri biztos mandatumnak 1891. évi január hóban leendő lejártá folytán szükséges előleges intézkedések megtétele.

Áthelyezés. Puts honvéd kapitányt, az aradi társaság egyik kedvelt tagját Nagy-Becserekre helyezte át a hadügyi kormány.

A közadakozásból épült nagybecsereki református templom építési költségeinek fedezésére a legutóbbi napokban több nagyobb és kisebb összegű adomány történt, így nevezetesen: Vattay Miklós 500 frt, Szalay J. lelkész 125 frt, Mencez Lipót újabban 45 frt, Török Péter 30 frt, Fülöp György 25 frt, Somjai Sándor 20 frt, Varga Mária k. a. 15 frt, Cseresznyés Jenő és édes anyja 10 frt, Eötvös K. Lajos 10 frt, dr. Végh Imre 10 frt és Kató Gusztáv 10 frtot adakoztak. Ormódi Imre takp. igazgató pedig egy harang csináltatását ígérte meg a jövő évre. A templom belső berendezésének szükségére több buzgó egyházi tag gyűjtést rendez helyben is, a mely adományokról s egyéb befolyt összegekről később részletes kimutatást fog a gondnokság közzétenni.

A helyb. főgymnasium gyakorlóiskolája mult vasárnap igen sikerült matinéet rendezett, melyet Balázs József főgymn. igazgató magvas beszéd kíséretében nyitott meg. A siker oroszlanrésze dr. Kis Sándor és Merényi urak, a főgymn. kiváló képzettségű tanárainak érdeme, kiknek buzgóságuk nemcsak az ifjúságot, de a szülőket is hála érzettel tölté el. A sikerült programot

a Rákóczy-induló nyitotta meg, melyet az ifjúsági énekkar Merényi tanár vezetése mellett kiváló hatással adott elő. Franz testvérek zongorajátéka, Matthias Arthur és Lászlóffy Ferenc duettje, Sik Lajos értekezése Vörösmartyról, „Mikes Kelemen emlékezete“ Konecsny Józseftől, Rác Kornél által felolvasva, Konecsny szavalata mind megérdemlett tapsot arattak. Zajos tetszést keltett Muth Gáspártól szavalva dr. Kis Sándor nagyhatású költeménye „Az utolsó bujdosó“, melyet a szerző szívességéből lapunk tárczarovatában közlünk.

Szegény gyermekek ruházása. A helyb. „Miklós-egylet“ e hó 7-én vasárnap d. e. 11 órakor fogja a Klein-féle restauratio helyiségében kieszáni jótékony adományait, melynél a nagy közönséget is szívesen látja. Az egylet nemes céljait szükségtelen külön kiemelnünk, s mindazok kik jótékony adományaikkal járultak a szegény gyermekek nyomorának enyhítéséhez, a szegény gyermekek hála könyeiben lelik meg jutalmukat.

Felolvasás. A helybeli kereskedő ifjak egyletében mult vasárnap este tartotta dr. Nyári Ferenc, főgymn. tanár „A vegytan a kereskedelem szolgálatában“ című nagyszerű felolvasását. A felolvasót zajos tapsokkal jutalmazta a közönség.

Elfogott sikkasztó. Lapunk előző számában említettük volt a pancsovai városi adóhivatalnál felderített sikkasztásokat, valamint azt is, hogy Radivojevic pénztárnok a büntető hatalom elől Szerbiába kiszökött Radoszavlyevics Aron ellenőr pedig mint örült tébolyházba vitetett. A végzet mindkettőt hamar elérte; ugyanis a pénztárnok Szalónikiban elfogtatván, már haza is szállított Pancsovára, az ellenőr pedig agylágyulásban Budapesten elhalt. A főbűnös tehát mégis meg van, kinek netaláni töredelmes vallomása kilátást nyujthat a vizsgálatnak mielőbbi befejezésére. A legérdekesebb az egész ügyben az, hogy a sikkasztásokat felfedező Kaczvinsky Kálmán h. p. ü. igazgatónak ugy Pancsova város közgyűlése mint közigazgatási bizottsága teljes ismerést és feltétlen bizalmat szavazott meg. A vizsgálat visszamenőleg a sikkasztók hivatalba lépéséig vagyis 1873. évig terjesztetik ki, az eddig megtartott vizsgálat az 1880. év végeig mintegy 20,000 frt hiányt állapított meg.

Egyiptomi szivarkák gyártását kezdték meg a temesvári dohány gyárban. A francziaszivarkakészítő gépek, melyek több, mint egy év óta szüneteltek, most ismét forgalomba hozattak és egyiptomi szivarkákat gyártanak. Az egyiptomi szivarkákból a mult héten nagy mennyiségűt küldöttek fel Budapestre, hol először fogják forgalomba hozni ezen szivarkaneműket. Az új szivarkaneműek hallomás szerint jobbak és olcsóbbak a törökszivarkáknál.

Leszakadt mennyezet. Nagy-Kikindán m. hó 28-án éjjel Dániel Béla felső torontáli ármentesítő társulati igazgató lakásán az emeleti mennyezet óriási robajjal leszakadt. Dániel Béla Gödl Ferencz jászberényi kir. közjegyző egész emeletes házat bírja lakásul; a földszinti részen vannak a társulat hivatalos helyiségei, az emeleti részt pedig magán lakásul bírja az igazgató. A leszakadt mennyezet felett az ebédlő volt; alatta pedig iroda. Nagy szerencse, hogy a katasztrófa ép éjnek idején történt, mert esetleg a szerencsétlenség több a társulati irodában működő tisztviselőnek okozhatta volna halálát.

Külföldre szóló utazási ösztöndíj. A temesvári kereskedelmi és iparkamara részéről közhírré tétetik, miszerint Baross Gábor kereskedelemügyi kir. minister ur ő nagyméltósága a jövő évben is többrendű egyenkint 300 frtos utazási ösztöndíjat szándékozik adományozni törekvő s kellőleg képesített

kereskedelmi vagy iparos pályára készülő ifjaknak oly czéltől, hogy külföldre utazva, ott szakismereteiket fejlesszék és azokat később itthon a hazai kereskedelem és ipar érdekében hasznosítsák. Minthogy ily ösztöndíj a folyó évben ezen kamarai kerületre nézve egy az iparos pályára készülő ifjunak lett adományozva, ez alkalommal a minister ur intentiójához képest, csak a kereskedő pályára készülő ifjak pályázhatnak. Pályázni szándékozik tehát felhívottnak, hogy 50 kros bélyeggel ellátott kérvényeiket folyó évi december hó 16-ig bezárólag a temesvári kereskedelmi és iparkamarához nyújtsák be. A kérvény a kereszteselési vagy születési bizonyítvánnyal, a végzett tanulmányokról szóló bizonyítvánnyal, végül erkölcsi magaviseletüket tanúsító politikai hatósági bizonyítvánnyal szerelendő fel. — A kérvényben továbbá előadandók a folyamódó családi viszonyai, az általa választott pálya gyakorlati köre, végül nyelvismeretei és a szándékba vett külföldi ut terve. — Azon folyamódók, kik a temesvári kereskedelmi kamara (Temes, Torontál és Krassó-Szörény megyék) területén születtek vagy ott illetőséggel bírnak egyébként egyenlő képesítés mellett a többi folyamódókkal szemben elsőbbségben részesíttetnek a kamara részéről a minister ur elé terjesztendő ajánlatnál.

A magyar állam vagyona. Az 1889. évi zár számadások kapcsán az állami számvéviszék a magyar államvagyont mérlegét az 1889. év végével főösszében következőképen mutatja ki: A magyar államvagyont képezte 1889. végén: ingatlan vagyont 1,112,362,572 frt (1888-hoz képest többel. 12,752,222 frt); természetvények, szerek és anyagok 115,019,335 frt (többel. 2,222,478 frt); készpénz 41,373,008 frt (— 1,842,902 frt); értékpapírok 21,900,572 frt (többel. 797,331 frt); állami követelések: értékpapírokban 264,902 frt (— 427,500 frt); készpénzben 386,626,321 frt (többel. 4,758,772 frt); cselekvő hátralékok 223,948,868 frt (többel. 43,472,330 frt); együtt 1,901,395,581 frt (többel. 61,732,733 frt). Ezzel szemben az államvagyont terhelő összegek a következők: állami adósságok 1,557,923,380 frt (— 3,702,297 frt) állami tartozások értékpapírokban 11,657,652 frt (840,996 frt); terhelő hátralékok 143,604,058 frt, ezek közt 108,602,673 frt, letételekben (36,369,868 frt); együtt 1,734,185,091 frt (többel. 33,508,667 frt). E teherösszeg levonása után maradt tiszta államvagyont 167,210,489 frt (többel. 28,224,166 frt).

A locomobil- és cséplőgépezők tanfolyama, melyet az állami közép iskolánál a nagymt. kereskedelemügyi m. kir. ministerium évenként rendezni szokott, január hó 2-án nyílik meg s márczius hó végéig tart. E tanfolyamon a gőzmozgony (locomobil) és a különböző cséplőgépek szerkezete és kezelése fog taníttatni. Tanulókat felvétetnek a 18. életévüket betöltött, irni és olvasni tudó önálló lakatosok, kovácsok s a különböző gépgyárak főbb munkásai továbbá gazdatisztek, birtokosok, géptulajdonosok. A belépők erkölcsi bizonyítványt tartoznak előmutatni, a nem önálló munkások ezen kívül, ha munkában állanak, a munkaadótól kiállítandó munkabizonyítványt, ha nem állanak munkában, munkakönyvüket tartoznak benyújtani. A tandíj 5 frt, a mit előzetesen, a beiratkozás alkalmával kell lefizetni. A beiratkozás évi december 15-től január 2-ig tartatnak az intézet helyiségében (Budapest, VIII. ker., Népszínház-utca 8. sz.) Vidékiek a tandíj beküldése mellett levélben is iratkozhatnak. A vidékről jövő tanulóknak január 2-ig nem szükséges személyesen megjelenni az intézetben.

Az egész földön levő vasutak hossza az 1887. év végével 572,872 kilométer volt. Ez a hosszúság az öt világrész között a következőképen oszlik meg: Amerika 290,155 kilométer, Európa 207,806, Ázsia 26,898, Ausztrália 15,297, Afrika 7716 kilométer.

Az 1883. évtől 1887-ig a vasutak hossza 194,662 kilométerrel, vagyis 23,6 százalékkal gyarapodott. A gyarapodásban Amerika jár legelől, a mennyiben ott 64,917 kilométer hosszú vasut épült az említett idő alatt. Európa 24,796 méterrel, vagyis 13,6 százalékkal gyarapította a föld vasuti hálózatát, mely összességben pusztán Németországra 3792 kilométer esik. Az európai vasuthálózat képletét az 1887. év végéről a következő összeállítás ábrázolja: Németország 39,785 kilométer (melyből 100 négyzet kilométerre 7,4 kilométer, 10,000 lakosra 8,4 kilométer hosszú vonal esik); Ausztria Magyarország 24,432 km. (100 négyzet km. re 3,6 km., 10,000 lakosra 5,9 km. esik). A magyar korona országában az 1887. év végével 10,132 kilométer hosszú volt a vasuthálózat; Nagybritánia 31,521 km. (100 négyzet kilométerre 10,0 km., 10,000 lakosra 8,4 km.); Franciaország 34,208 km. (100 négyzet kilométerre 6,5, 10,000 lakosra 9,0 km.; Oroszország 28,517 km. (100 négyzet kilométerre 0,5, 10,000 lakosra 3,2 km. esik); Olaszország 11,759, Belgium 4760, Hollandia és Luxemburg 2957, Svájc 2919, Spanyolország 9309, Portugália 1804, Dánia 1965, Norvégia 1562, Svédország 7379, Szerbia 517, Románia 2405, Görögország 613, európai Törökország 1394 kilométer.

Rövid hírek. A n. k. i. k. i. d. i. gymnasium tornacsarnokának felépítését Pavlicsek József nagy-kikindai jó nevű építész vállalta el: 6285 frtért. — Zsombolyán a napokban mulatozás közben Martin Nándor összevezett Stercz Józseffel, ki verekedés közben kést rántott elő s azzal Martin szemét kiszúrta. — Dr. Spitzer Mór n. k. i. k. i. d. i. községi orvos f. hó 2-án Berlinbe utazott a Koch-féle gyógy mód tanulmányozása végett.

Törvényszéki csarnok.

A n.-becskereki kir. törvényszék végtárgyalásainak sorrendje: Decz. 10-én: Slsa Károly és társa, lopás. — Decz. 13-án: Tyirka Alexa, hatóság elleni erőszak.

A melenczei mérégkeverő asszonyok ügyét e hét folyamán letárgyalta végre a nagybecskereki törvényszék. Kilenz esztendővel ezelőtt, 1881-ben indították meg a bünvádi eljárást Ivanovics-Czigányka Róza, a főbűnös, és 87 társa ellen, a kik mind asszonyok voltak, és a kiket azzal vádoltak, hogy férjeiknek méreggel való elpusztítására szövetkeztek. A férjek tömeges elhalálása ébresztett gyanút a hatóságban s a vád Kukin Draga esetéből indult ki, kinek férjéről Jóczáról a bonczoló orvosok konstatálták, hogy mérgezés áldozata volt. A tárgyalás 1 hétig tartott. Nagyon bonyolódott volt már az ügy. A vádlottak közül többen elhaltak s ma már Verscsay Gyula a vizsgálóbíró sem él. A törvényszék dr. Duk a László elnöke alatt Végh Imre és Kiss Sándor bírákból áll s az asszonyokat bizonyítékok hiányában a súlyos vád alól fölmentette, dr. Piukovich János kir. ügyész, közbádló felebbezést jelentett be. — Védők Vécsay Béla, Kovách Ágoston, Pálffy Imre, Gyorgyevics Milos, Manojlovics Miklós és Holländer Mór ügyvédek voltak.

Egy gyermek szenvedései. Véralázító bünygyben itelt a napokban a trieszti törvényszék. Badini Teréz grófnő ült a vádlottak padján, a kit azért vontak kérdőre, mert mostoha lányát, Charlotte-t súlyos testi büntetésekkel és rendszeres éhezéssel megölte. A vádlott Badini Ferencz grófnak a felesége. Badini Ferencz gróf 1880-ban elvesztette első nejét, a kitől két gyermeke maradt. Mikor mostani feleségével egybekelt, az egyik gyermek — Demjén — 5, a másik — a kis Charlotte — 4 esztendő volt. Balini Teréz grófné, a második feleség, kinek szintén két gyermeke született, de mindkettő meghalt, különös gyűlölettel volt eltelve a kis Charlotte iránt. A legnehezebb házi munkákra alkalmazta s kegyetlenül büntette léptennyomon. Néha úgy megverte, hogy a kis lány ujjai megdagadtak az ütése miatt. Később az alatt az ürügy alatt,

hogy ágyát nem tudja tisztán tartani, nedves, jéghideg fekvőhelyet jelölt ki a gyermeknek a földön, úgy, hogy a kis Charlotte kezei és lábai elfagytak. Nagyatya megszánta ekkor szegénykét és magához vette; de a mint a leány visszatért a szülői házhoz, ismét csak a régi bánásmódban részesült. Napról napra fogyott, pusztult s végre beteg lett. Még meg sem halt, s mostohája már ráadta a halotti köntöst. Végre kiszzenvedett s eltemették. De a hatóságnak tudomására jutott az embertelen bánásmód. Kiásatta sirjából a halott gyermeket, s a bonczolásnál az orvosok konstatálták, hogy a leány halálának oka egy súlyos ütés volt, a melyet valami tompa eszközzel a fejére mértek s a melyből feltétlenül halálos agybetegség származott. A közbádló halált okozó súlyos testi sértés miatt emelt vádat a gonosz mostoha ellen. Vézna, gyöngye teremtés a vádlott, a ki most töltötte be a 27-ik évet. Azt állította folytonosan, hogy ő ártatlan s a gyermeket csak arczulveréssel fenyegette. De a tanuk egyhangulag ellene vallottak; csak egyetlen egy tanu, vádlottnak a mostoha fia, a 15 éves Badini Demjén gróf nem, a ki ellen aztán hamis tanuskodás miatt kérte megindítani az eljárást a közbádló. Ez a fiu egyik tanu szerint keservesen panaszkodott, hogy éhségét enyhítendő, kénytelen volt eladni iskolai könyveit, hogy a családi bajok miatt a vonat elé veti magát. Most tagadja ezt. A törvényszék a tanuk egybehangzó vallomásai alapján bünyösnek mondta ki a szívtelen asszonyt s tizenhat esztendei súlyos börtönre ítélte, havonként egy napi börtömet. A közönség, melyet a tárgyalás során fölmerült adatok valóságosságot kihozta a sodrából, tüntető „bravo“ kiáltással fogadta az ítéletet.

VASUTÜGYEK.

Pályázati hirdetés. — A szab. osztrák-magyar államvasutársaságnak 1891. 1892. 1893 ban műhelyi czélokra az alanti táblázatban felsorolt minőségű és mennyiségű tölgyfaszálakra van szüksége:

Tételszám	A tölgyfa-szálak		Hozzávetőleges évi szükséglet az		
	legkisebb átmérője a vékonyabb végénahéj nélkül	hosszasága	1891	1892	1893
			é v r e		
	cm-ben	m-ben	m ³		
1		3.10	170		
2		3.10 felül 4.20-ig	50		
3		4.20 felül 4.60-ig	100		
4		4.60 felül 5.00-ig	115		
5	40	5.00 felül 5.30-ig	200	1100	1140
6		5.30 felül 5.80-ig	160		
7		5.80 felül 6.20-ig	50		
8		6.20 felül 7.00-ig	80		
9		7.00 felül 7.60-ig	120		
10		7.60 felül 8.00-ig	15		

Jegyzet. A társulat fentartja magának a jogot, hogy az ajánlattevőt esetleg az ajánlott mennyiség csak egy részének szállítással bízassa meg.

A pályázni kívánók 50 kros bélyeggel ellátott ajánlatukat, melyben az árak köbméterenkint úgy számokkal mint betűkkel kiírva kiteendő, továbbá a szab. osztr.-magyar államvasutársaság valamely vasuti vagy hajóállomása, a hova a tölgyfaszálak bérmentve beszállítani szándékoltnak megjelölendő, legkésőbb 1891 január 5-ének, déli 12 óráig az igazgatóságnál Budapesten, VI., Terézkörut 62. szám, benyújtani sziveskedjenek.

A vonatkozó szállítási feltételek ugyanitt az anyagkezelőségnél a hivatalos órák alatt, és pedig köznap 8 1/2-től 3-ig, vasár- és ünnepnap 8 1/2 — 12 óráig megtekinthetők, kívánaira azonban meg is küldetnek.

Budapest, 1890 nov. hó. — A szab. osztr.-magyar államvasutársaság igazgatósága Bpsten, VI., Terézkörut 62.

G A Z D A S Á G.

A »Torontál« melléklete.

A londoni válság tanulságai.

Egy világhírű cég a bukás szélére jutott az utóbbi hetekben. A londoni Baring Brothers-ház ingadozott és kevés híjja volt, hogy össze nem omlott. Még alig egy év előtt korlátlan hitelevolt e cégnek, melynek üzleti összeköttetései az egész földkerekségre terjedtek és legutóbb abba a helyzetbe jutott, hogy nem honorálhatta váltóit.

Ki kitte volna ezt? Senki! És ki állítja, hogy ennek így kellett következni? Mindenki!

Mert ilyen az élet. A míg valaki a hatalom polczán, erejének delén áll, nimbusa káprázat, elvakít; de mi helyt hanyatlóban van csillaga, özönével teremnek a jósok, a kik előre látták az események bekövetkezését. Ezeknek a jósoknak csak az egy hibájuk van, hogy nem emelték fel intő szavukat korábban, a mikor használhattak volna az ügynek. Nem tették egyszerűen azért, mert ők is az elvakítottak közé tartoztak.

A londoni tőzsválságot olyan körülmények idézték elő, a melyek ép oly közönségesek, mint a mennyire nem ujak. Az angol tőkepenz a legutóbbi években nagy mértékben mozgósítva lett. Ismeretes, hogy Göschen pénzügyminiszter konvertálta az angol államadósságot és ezen konverzió képezi tulajdonképpen szülőanyját a jelenlegi válságnak. Ebbe az időbe esett a délamerikai államok gyors fellendülése. Argentínáról ugy beszéltek mint valami új Kanaánról, a mely tejjel-mézzel folyik és angolok elég hiszékenyek voltak és a helyett, hogy elfogadták volna a 2 és fél százalékot hajtó, de minden kétségen felül biztos angol konszolt, pénzüket 5 százalékos argentinai értékpapirokba fektették. Nem kevesebb, mint közel 1200 millió frt adósságot csinált az argentinai köztársaság néhány év alatt és ennek tulnyomó részét angolok adták neki kölcsön a Baring Brothers cég közvetítésével. Mi okozta tehát a válságot és a Baring cég bukását? A könnyelműséggel párosult nyereségvágy. Ha az angol tőkepenz meggondolta volna, hogy jobb a kisebb kamatozás nagyobb biztonság mellett, mint megfordítva, akkor Argentina eladósodása nem öltött volna oly mérveket, hogy most ez az állam nem képes adósságainak kamatait megfizetni.

Mindezekben nagy tanulság rejlik a hazai tőkepenzre nézve is. Az a tanulság, hogy tőkebefektetéseknel, a melyeket értékpapirokban eszközölnek, ne tekintsek első sorban a kamatozást, hanem a biztonságot. Ne azt nézzék, vajjon 5 százalékot hoz-e a papír, hanem hogy milyen biztonságot nyújt. E tekintetben igazán nem nehéz a választás. Itt vannak mindenekelőtt a magyar állam papirjai, a melyek daczára annak, hogy belső értékük állami pénzügyeink rendezetése folytán az utóbbi években sokszorososan javult, egyes kategóriákban még mindig meghozzák a teljes 5

százalékos kamatot. Ezenkívül a záloglevelek, elsőbbségi kötvények a lehető legnagyobb biztonság mellett nálunk még tekintélyes hozadékot biztosítanak. De még a részvények is mondhatni tőkebefektetési jelleggel bírnak. Mert elismert dolog, hogy a magyar bankintézetek és ipari vállalatok vezetése kitünő, jövedelmességük állandó és biztos, szoliditásuk kétségtelen. Ezeket jól fontolóra kellene vennie a magyar tőkepenzes közönségnek, a melyre nézve nagyon kívánatos, hogy elve legyen, mikép csak hazai értékpapirokba fekteti gyűmölösöző elhelyezést kereső tőkéit. Anglia példája mutatja, mily esélyekkel jár a szolid értékek elhanyagolása és kevésbé szolidak előnyben részesítése.

Mi nem vagyunk oly gazdag ország mint Anglia és annál inkább szükség, hogy levonjuk a londoni válság tanulságát, mely nem lehet más, mint az, hogy a tőkebefektetéseknel a biztonságot tekintjük, ezt pedig kiváló mértékben szolgáltatják a magyar értékpapirok. (M. M.)

KULÖNFÉLÉK.

Gazdasági tudósító. A földmivelésügyi m. k. minister Köhler Ottó rudnai lakost, Torontálvármegye módosi járására nézve az állandó gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

A kenyér tápláló ereje. Már Liebig arra figyelmeztetett, hogy a buza a finomra őrölés által sokat veszít erejéből; a lisztből pedig kiszítalva a foszfátok vesznek el, s így a fehér kenyér a munkásoknak nem ajánlatos, minthogy az egyik főeledele, a táplálkozás nagy tényezője. Most Mr. Yates, egy angol khemikus, a nép számára irt kis füzetkében azt fejtegeti, hogy a munkás osztály, mely elég húst nem eszik, a barna kenyérnek adjon elsőseget. A korpa a kenyérnek legértelmesebb részét teszi, s a csontok és izmok fejlődését elősegíti, az idegrendszert, az agyat erősíti. Yates a legjobb lisztek közé a magyar lisztet sorozza, melyhez még bőven lehet rozslisztet vegyíteni.

Az ausztráliai fiahordó Európában. A Rajna vidékén, Heimerzheim környékén, továbbá Angliában kísérleteket tettek a kenguruinak, a fiahordó állatnak meghonosítására. Mint erdei vadakat tenyésztik a hatalmas erszényes állatokat és pedig kielégítő eredményel. Szabadon vannak, a telet jól kibírják és Heimerzheim környékén kielégítőn szaporodnak is. Hanem őrzetük nagy gondot ad, mert egy-egy vadászszomszéd alig bírja türtőztetni szenvedélyét, hogy zsákmányul oly vadat ne ejtsen, a milyenre különben csak Ausztráliában tehetne szert. Angliában Sir James Rotschild „Tring Park“ nevű birtokán is sikerült a fiahordót meghonosítani, még pedig ugy a fekete és vörös, mint az óriás név alatt ismert fajt. Ugy látszik, hogy az öreg Európa versenyt csinál Ausztráliának, a hol a kenguruh állomány újabb időben amugy is feltünően megapadt, még pedig annyira, hogy már törvényhozás útján kellett ez érdekes állat fentartásáról gondoskodni, nehogy teljesen kipusztuljon. A fiahordó irhaja igen keresett s cserezeve cipők s más bőrcikkék készítésére használtatik.

A galambok repülésének legnagyobb gyorsasága. A postagalamb egy óra alatt átlag 46 kmt halad. Számos példa mutatja azonban, hogy sok esetben ennél nagyobb távolságot is.

F. évi július 30-án reggeli 4 óra 30 perczkor Brüsszelből 649 galambot röptettek ki; az első közülök másnap 3 óra 16 perczkor délután jelent meg a rendeltetési helyen Calviban. (Corsica). A távolság a két hely között 900 km., e közül 100 km. a földközi tenger. E galamb tehát egy perczben átlag 555 métert és egy másodpercz alatt 9 métert repült. Kisebb, körülbelül 5 – 10 órát igénylő távolságokra történt kiröptéseknél a gyorsaság még fokozódik. Így például 1888 jun. 24-én Perigieuxben foganatosított kísérletnél 6 óra 9 percz alatt 430 km., tehát perczenkint 1100 métert röptettek a galambok, míg ugyanaz év szept havában szeles időjárás mellett kibocsátott galamb 2 óra 54 és fél percz alatt 220 km. utat tett, tehát perczenkint 1200 métert, másodperczenként pedig 21 métert.

A tyukok pipje. A tél közeledtével a tyukok közt egy betegség szokott fellépni, melyet pipnek nevezünk. Ez a pip a csőr és a torok nyákhártyájának gyuladása, mely meghülésből származik, minthogy a legtöbb gazdaságban a tél közeledtével nem igen gondolnak arra, hogy a baromfi a hideg ellen védelmeztessék. A betegséget az árulja el, hogy a beteg tyuk szomorúan meghuzódik az öl valamely sarkában, hallhatóan lélegzik, sokat trüsszög és sajátságos hangokat hallat. Tollazata felborzolódik, szeme zavaros, orrlukái sárga nyálkával vannak tele. A nyelv hegye alatt kemény, szárunemű bőr képződik, mely miatt a tyuk nem ehet. Nemsokára a taréj is elhalványodik s az állat többnyire megdöglik. — A beteg állatokat rendszeren azzal gyógyítják, hogy csőrüket és nyelvüket sózatlan vajjal vagy langyos olajjal kenik. Az orrlukákba pedig olajba mártott tollat dugnak s a beteg tyuknak csak áztatott kenyeret vagy főtt és összetört burgonyát adnak enni. Ha a baj már annyira előrehaladt, hogy a nyelv és a torok gyuladása, ugy a szárunemű közt le kell a nyelvről fejteni. Ez ugy történik, hogy a jobb kéz mutató ujjának hegyére egy kis hamut veszünk s ezzel a külső nyelvbőrt bedörzsöljük, mire hegyes késsel lefejtjük. Miután ezt a bőrt eltávolítottuk, több napig naponkint egy vajjal megkent borsszemet adunk a tyuknak. A pipes tyukokat azért nem célszerű levágni és megenni, mert nagyon érzékeny emberek, különösen gyermekek szintén megkaphatják azt a gyuladást, melynek komoly következményei is lehetnek. Legjobb, ha a betegség elhárítása végett a tyukokat 10 foku hidegben az olból ki nem eresztjük.

Rohadt burgonya mint takarmány. Hasas teheneknek vagy jármos ökröknek a rohadt burgonya határozottan ártalmas, ha nyersen etetik meg velök, van azonban igen alkalmas módunk a rohadt burgonyának ártalmatlanná tételére, melynek alkalmazásával a rohadt burgonyát a legkisebb gazdaságban is elhasználhatják takarmánynak. Ez a főzés és párolás. Ez által a beteg burgonyán levő bakteriumok pusztítottak el, melyek az állati testbe jutva, a szervezetet megtámadják. A kinek sok beteg burgonyája van, az leghelyesebben cselekszik, ha egyszerre megfőzi, bevermeli, jól összegyömösölve a veremben. Az ökrök és tehenek az ily burgonyát jó étvágygyal eszik. A tejre nincs rossz hatása.

Biztos gyógyhatás. Mindazok, kik rosz emésztés vagy székrekedés következtében felfúvódásban, szorulásban, fejfájásban, étvágyhiányban vagy egyéb bajokban szenvednek, a valódi „Moll-féle seidlitzporok“ használata által biztos gyógyulást érnek el. Egy doboz ára 1 forint. Szétküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész s cs. és kir. udvari szállítótól, Bécs, I., Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszerházakban határozottan Moll A. készítménye az ó gyári jelvényével és aláírásával kérendő.

Felelős szerkesztő: Lauka Gusztáv.
Főmunkatárs: Kp. Kovács László.

H i r d e t é s e k.

45.101. sz. 1890. Torontalm. alispánjától

Pályázat.

Nagy-Becskerek rendezett tanácsu város általános tisztújítása a folyó év végén lévén megtartandó, az ez alkalommal választás alá kerülő alábbi állásokra ezennel pályázat hirdetik.

A pályázati kérvényeket az 1886. évi XXII. t. czikk 74. stb. §-ai szerint megkivánt képesítést igazoló mellékletekkel el látva folyó 1890. évi december hó 15-én déli 12 óráig alatt írott alispánnál kell benyújtani. Felemlítettük itten, hogy a város lakosságának nyelve a magyar, a német, a szerb és tót és így kívánatos, hogy ezen nyelveknek esetleges ismerete a pályázati kérvényben igazoltassék.

Választás alá kerülnek:

Hat év re.

1. Egy polgármester, évi fizetés 1700 frt, 300 lakbér (kép. 1883. évi I. t. cz. 5. §).
2. Két tanácsnok, évi fizetés egyenként 1000 frt.
3. Egy pénztárnok, évi fizetése 1000 frt, (2000 biztosíték).
4. Egy számvevő, évi fizetés 1200 forint, (1200 frt biztosíték)
5. Egy mérnök, évi fizetés 1000 frt és 150 frt irodaátalány (kép. 1883. évi I. t. cz. 10. §).
6. Egy ügyész, évi fizetése 600 frt (kép. 1883. évi I. t. cz. 5. § VIII.).
7. Egy közgyám, évi fizetés 800 frt.
8. Egy pénztári ellenőr, évi fizetés 900 frt (1800 frt biztosíték).
9. Egy levéltárnok, évi 600 frt fizetés.

Elethosszigan.

10. Egy rendőrkapitány, évi 1000 frt fizetés, 500 frt ló tartási átalány. (Főispáni ki nevezés alá kerül).
11. Egy első pénztári számtiszt, évi fizetés 800 frt (1600 frt biztosíték).
12. Egy adóügyi előadó, évi fizetés 800 frt (800 frt biztosíték).
13. Egy rendőrbiztos, évi fizetés 800 frt.
14. Egy iktató, évi fizetés 600 frt.
15. Egy kiadó, évi fizetés 600 frt.
16. Egy városgazda, évi fizetés 800 frt.
17. Egy kórházigondnok, évi fizetés 500 frt.
18. Kilencz irnok, egyenként évi fiz. 500 frt.
19. Két számvevői hivataliszt, évi fizetés egyenként 600 frt (egyenként 600 frt biztosíték.)
20. Egy szülésznő, évi fizetés 120 frt (kép. 1876. évi XIV. t. cz. §).
21. Egy állatorvos, évi fizetés 360 frt (kép. 1888. évi VII. t. cz. 117. és 118. §).
22. Egy cselédbiztos, évi fizetés 550 frt.

Nagy-Becskerek, 1890. évi nov. 19-én.

(403—3.3) Rónay, kir. tanácsos, alispán.

704. sz. bvk. 1890.

(417—1.1)

Árverési hirdetmény.

Közhirre tétetik, miszerint a tekintetes n.-becskereki kir. járásbírósnak 1890. évi 10815. sz. alatt kelt végzése folytán Grünbaum Vilmos részére, Rajkovics György és neje n.-becskereki lakosoknál 51 frt 10 kr. és járul iránti kielégítési végrehajtás utján 1890. évi nov. 14-én felülfoglalt 492 frtra becsült butorokból álló ingóknak alperes lakásán Nagy-Becskereken bírói árverésen készpénz fizetése mellett leendő eladatása 1890 december 13. napjának délelőtti 10 órára tüzetett ki a 11202.-1890. számú végzés alapján.

Együttal felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, de az, ha részükre a foglalás korábban eszközöltetett, a végrehajtási iratokból ki nem tűnik, ugy az esetben is, ha elsőbbségök bérleti vagy haszonbérleti viszonyon alapszik és ezen törvényes zálogjoguk a végrehajtási jegyzőkönyvben meg

van ugyan említve, azonban a követelés összege ugyanott kitüntetve nincs — miszerint az 1881. évi LX. tcz. 111. §-ához képest elsőbbségüket az árverés megkezdéseig alólirhoz egy példányban írásban adják be, avagy szóval jelentsék be annál is inkább, minthogy későbbben bejelentett elsőbbségek végrehajtató kielégítését nem gátolják, igénylők a vételár fölőlegére fognak utasíttatni.

Nagy-Becskerek, 1890. évi november hó 29-ik napján. — Kiss István, kir. bir. végrehajtó.

876. sz. b. v. 1890.

(418—1.1)

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött vhajtó az 1881. évi LX. tcz. 102. §-a értelmében ezennel közhirre teszi, hogy a tör.-becsei ttes kir. jbiróság 4815. 90. p. sz. végzése által Reiter Ignác t.-becsei lakos mint vhajtató javára, Knézsev Mladen és társai aracsi lakosok ellen 189 forint tőke, ennek 1890 aug. 21-től számítandó 6 százalék kamatai s eddig összesen 36 frt 77 kr. perköltség erejéig elrendelt kielégítési vhajtás alkalmával bíróilag lefoglalt és 590 frtra becsült lovak, kocsik, birka és lószerszámából álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a 4962.-1890. polg. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Aracson a község-házánál leendő eszközzésére 1890. évi december hó 20. napján, d. u. 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóság ezen árverésen, az 1881. évi LX. tcz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. tcz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Török-Becse, 1890 nov. 22. napján. Rankovits István, kir. bir. végrehajtó.

887. sz. b. v. 1890.

(420—1.1)

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött vhajtó az 1881. évi LX. tcz. 102. §-a értelmében ezennel közhirre teszi, hogy a tör. becsei ttes kir. jbiróság 4972.-90. p. sz. végzése által Reiter Ignác t.-becsei lakos mint vhajtató javára, Lalits Anta és társai aracsi lakosok ellen 112 forint tőke, ennek 1890 aug. 21-től számítandó 6 százalék kamatai és eddig összesen 42 frt 27 kr. perköltség erejéig elrendelt kielégítési vhajtás alkalmával bíróilag lefoglalt és 685 frtra becsült lovak, kocsik, lószerszám, sertés, csöves kukoricza, szalma, pelva, széna és égett téglából álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a 5024.-90. polg. számú kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Aracson alperesek lakásán vagy a község-házánál leendő eszközzésére 1890 december 27-én, d. u. 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly meg-

jegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóság ezen árverésen az 1881. LX. tcz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. tczikk 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Török-Becse, 1890 nov. 22. napján. Rankovits István, kir. bir. végrehajtó.

877. sz. b. v. 1890.

(419—1.1)

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött vhajtó az 1881. évi LX. tcz. 102. §-a értelmében ezennel közhirre teszi, hogy a tör.-becsei ttes kir. jbiróság 4816. 90. p. sz. végzése által Reiter Ignác t.-becsei lakos mint vhajtató javára, Jevremov Vászta és társai melenczei lakosok ellen 217 frt tőke, ennek 1890 aug. 21-től számítandó 6 százalék kamatai és eddig összesen 67 forint 42 kr. perköltség erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróilag lefoglalt és 301 frtra becsült lovak, kocsik, szerszám, szalma, kf. butorok, hordók és egyebekből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a 5074. 890. polg. számú kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Melenczén a község-házánál leendő eszközzésére 1890. évi december 13-án, d. e. 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. tcz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. tczikk 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Török-Becse, 1890 nov. 12. napján. Rankovits István, kir. bir. végrehajtó.

Legnagyobb választék

mindennemű

levélpapirokban

PLEITZ FER. PÁL

könyv-, mű-, zenemű-, papir- és írószeg-kereskedésben

Nagy-Becskereken.

10895. szám 1890.

(414—3.1)

Pályázati hirdetemény.

A Torontál-Vásárhely községében az 1888. évi VII. tczikk értelmében rendszeresített községi állatorvosi állásra ezennel pályázat nyitattik.

Ezen állással 300 forint évi fizetés élvezete van egybekötve, azon felül az állatorvos a községen kívül történendő hivatalos kiküldetés alkalmával 1 frt napidíjat kap, mint husszemplész a megillető vizsgálati díjat szedheti. — A községi heti és országos vásárokon mint szakközeg díj nélkül tartozik működni. Az 1888:VII. tcz. 24. §-ban elősorolt ragadós betegségekért látogatási díjat nem szedhet, hasonlóképpen nem követelhet díjat elhullott jószág felboncolásáért és falkás jószág vizsgálatáért. Különben az említett esetekben kívül nappal 10, éjjel 20 kr. látogatási díjat szedhet ugy a községben, mint a réten teljesített látogatása alkalmával.

Pályázni kívánók felhivatnak, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket f. évi december 29-éig az antalfalvai járás szolgabírói hivatalához küldjék be. A választás december 30-án fog Torontál-Vásárhely községében megejtetni.

Antalfalva, 1890 nov. 28.

Hegedűs Miklós, főszolgabíró.

717. sz. bvk. 1890.

(412—1.1)

Árverési hirdetemény.

Közhirre tétetik, miszerint a tettes bpesti VII. ker. kir. járásbírósnak 1890. évi 20903. sz. végzésével megkeresett t. n.-becskereki kir. jbiróságának 1890. évi 10974. sz. a. kelt végzése folytán Topits Jos. és fiai részére, Lengyel Sándor n.-becskereki lakosnál 47 frt 67 kr. és jár. iránti kielégítési végrehajtás útján 1890. évi nov. 18-án felülfoglalt 1068 forintra becsült bolti cikkekkel álló ingóknak alperes tuzletében Nagy-Becskereken bírói árverésen készpénz fizetése mellett leendő eladatása 1890. évi december hó 12. napjának, délelőtti 10 órára tüzetett ki, a 11401.-90. sz. a. kelt végzés alapján.

Együttal felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, de az, ha részükre a foglalás korábban eszközöltetett, a végrehajtási iratokból ki nem tűnik, ugy az esetben is, ha elsőbbségük bérleti vagy haszonbérleti viszonyon alapszik és ezen törvényes zálogjoguk a végrehajtási jegyzőkönyvben meg van ugyan említve, azonban a követelés összege ugyanott kitüntetve nincs — miszerint az 1881. évi LX. tcz. 111. §-ához képest elsőbbségüket az árverés megkezdéseig alólírt-hoz egy példányban írásban adják be avagy szóval jelentsék be annál is inkább, minthogy későbbben bejelentett elsőbbségek végrehajtató kielégítését nem gátolván, igénylők a vételár feleslegére fognak utasíttatni.

Nagy-Becskerek, 1890 nov. 29. — Kiss István, kir. bir. végrehajtó.

644. sz. bvk. 1890.

(421—1.1)

Árverési hirdetemény.

Közhirre tétetik, miszerint a tettes n.-becskereki kir. törvszék 1890. évi 8220. sz. végzésével megkeresett t. n.-becskereki kir. jbiróságnak 1890. évi 11280. sz. alatt kelt végzése folytán Bencze Antal részére, Rajkovics György n.-becskereki lakosnál hátr. 67 frt és jár. iránti kielégítési végrehajtás útján 1890 január 25-én lefoglalt 471 frtra becsült butorok, képek, tükrök s szőnyegekkel álló ingóknak alperes lakásán Nagy-Becskereken bírói árverésen készpénz fizetése mellett leendő eladatása 1890 december 13-ának, délelőtti 10 órára tüzetett ki a 9794.-90. számú végzés alapján.

Együttal felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, de az, ha részükre a foglalás korábban eszközöltetett, a végrehajtási iratokból ki nem tűnik, ugy az esetben is, ha elsőbbségük bérleti vagy haszonbérleti viszonyon alapszik és ezen törvényes zálogjoguk a végrehajtási jegyzőkönyvben meg van ugyan említve, azonban a követelés összege ugyanott kitüntetve nincs — miszerint az 1881. évi LX. tczikk 111. §-ához képest elsőbbségüket az árverés megkezdéseig alólírt-hoz egy példányban írásban adják be avagy szóval jelentsék be annál is inkább, minthogy későbbben bejelentett elsőbbségek végrehajtató kielégítését nem gátolván, igénylők a vételár feleslegére fognak utasíttatni.

Nagy-Becskereken, 1890 nov. 29-én. Kiss István, kir. bir. végrehajtó.

709. sz. bvk. 1890.

(413—1.1)

Árverési hirdetemény.

Közhirre tétetik, miszerint a tettes bpesti V. ker. kir. jbiróság 1890. évi 100030. sz. végzésével megkeresett t. n.-becskereki kir. jbiróságnak 1890. évi 10494. sz. alatt kelt végzése folytán Rechnik H. M. részére, Lengyel Sándor n.-becskereki lakosnál 59 frt 86 kr. és jár. iránti kielégítési vajtás útján 1890 nov. 8-án lefoglalt 365 forintra becsült bolti cikkekkel álló ingóknak alperes tuzletében Nagy-Becskereken bírói árverésen készpénz fizetése mellett leendő eladatása 1890 december 12. napjának, délelőtti 10 órára tüzetett ki a 11018.-90. sz. végzés alapján.

Együttal felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, de az, ha részükre a foglalás korábban eszközöltetett, a végrehajtási iratokból ki nem tűnik, ugy az esetben is, ha elsőbbségük bérleti vagy haszonbérleti viszonyon alapszik és ezen törvényes zálogjoguk a végrehajtási jegyzőkönyvben meg van ugyan említve, azonban a követelés összege ugyanott kitüntetve nincs — miszerint az 1881. évi LX. tcz. 111. §-ához képest elsőbbségüket az árverés megkezdéseig alólírt-hoz egy példányban írásban adják be avagy szóval jelentsék be annál is inkább, minthogy későbbben bejelentett elsőbbségek végrehajtató kielégítését nem gátolván, igénylők a vételár feleslegére fognak utasíttatni.

Nagy-Becskereken, 1890 nov. 29-én. Kiss István, kir. bir. végrehajtó.

Egy molnár

felvétetik az écskai uradalomnál az ujonnan felépített gőzmalomnál.

Pályázók felhivatnak, hogy kérvényeiket bizonyítványaik másolatával ellátva, az écskai jószágigazgatósághoz beküldjék.

(416—1.1)

Üzletmegnyitási hirdetés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy a helyi piacon dusválasztéku raktáromat mai nappal megnyitottam és ajánlom

arany-, ezüst- és ékszer-áruimat,
arany és ezüst zseb- és legjobb minőségű fali óráimat
a legjutányosabb áráért.

Támaszkodva azon tapasztalatokra, melyeket a budapesti legnagyobb aranyáru gyárakban sok éveken keresztül magamnak szereztem, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a legfinomabb arany- és ezüstáru-, valamint órajavításokat elvállalhatok és itt helyben végezhetem a legpontosabban.

Alázattal

Grünzweig Henrik,
Nagy-Becskereken.

(423—1.1)

5075. szám 1890. (409-3.2)

Hirdetmény.

A nm. kereskedelemügyi magyar kir. ministerium folyó évi november hó 14-én 69256. szám a. kelt magas rendeletével a temesbegavölgyi víz-szabályozó társulat által az Ó-Béga Beregszó-csatorna balparti 51 kilométernél építendő gátórlakház Csene község határában szükségelt földterületekre nézve a kisajátítási eljárást elrendelvé, a tárgyalás f. évi december hó 22-én délelőtt 10 órakor Szerb-Csene községében (község-házánál) fog megtartatni.

Felhivatnak tehát az érdekelt felek, hogy fenti időre kitűzött tárgyaláson annál inkább megjelenjenek, minthogy a bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekelt felek közül senki sem jelenik meg.

A kisajátítási tervrajz és összeírás Szerb-Csene község-házánál 15 napi közzemlére kitétettek.

N.-Beckerek. 1890. évi november 21-én. Torontálmegyei közigazgatási bizottsága: Hertelendy, főispán.

10663. kig. 1890. (408-3.2)

Pályázati hirdetmény.

Czrepaja községében a 400 frt évi fizetéssel és 3 öl kemény tűzifa illetményvel egybekötött segédjegyzői és a 300 forint évi fizetéssel egybekötött irnoki állás üresedésben lévén, ezen állásoknak betöltése céljából ezennel pályázat nyitattik.

Felhivatnak mindazok, a kik ezen állások egyikét einyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket az antalfalvi főszolgabírói hivatalhoz f. évi december hó 28-áig küldjék be. A választás december hó 29-én fog megejteni.

Antalfalva, 1890. évi november 19.

Hegedűs Miklós, főszolgabíró.

9999. sz. kig. 1890. (415-3.1)

Pályázat.

Basahid községben üresedésben lévő évi 120 frt fizetés, 30 frt lakbér- és szalmaátalány, továbbá 1 frnyi látogatási díjjal javadalmazott szülész-női állomás f. évi december 22-én, d. e. 9 órakor választás útján be fog tölteni.

Felhivatnak mindazon okleveles szülész-nők, kik a magyar, szerb és német nyelvet birják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket a választást megelőző napig ezen hivatalnál nyujtsák be.

Nagy Kikinda, 1890. nov. 30-án. — Főszolgabíró távol: Augusztin, szbíró.

Szabadalmat

új találmányokra közvetít minden államban
Benedek Lajos és társa
szabadalom-irodája
Budapest

Muzeum körút 10. szám.

A magas ministeriumtól a feltalálók bizalmába ajánlva. — A szabadalom szerzés évenként több mint 500. (242-12.6)

MÁRIACZELLI
gyomorcséppék

Készítve FRIEDY A. vényvalóság címzett gyógyszerész által Krémierben (Horvátország).
Elismert kímélő, gyomorélesztő és elevenítő hatású gyógyszer emésztési zavarok esetében. Csak a mellékelt védőjeggyel és áldászaló cíllal készítmény valódi.
Egy üveg ára 40 Kr., nagy üveg (kétszeres) 70 Kr.
Az alkotó részek nyilvánosságra vannak hozva.
Gyógyeszerárak kaphatók.

HIRDETÉSEK

e lap kiadóhivatalában
Huayady-utca 10. szám a.
felvételnek.

Tumo Lajos

kovácsmester és kocsigyártó
Nagy-Beckereken

Váratjai utca, Dr. Stassik Fer.-féle házban
ajánlja a szabadalmazott

Leonhardt-fele éles téli patkó-sarkokat

igen jutányos áron.

Ezen patkó-sarkok czélszerűségük és tartóosságuknál fogva felülmúlják valamennyi másnemű patkó-sarkokat. — Különösen alkalmasak most a téli időben jeges göröngyös és csúszamlós utakon, mert a ló biztosan jár velük és ki nem csuszhat. (404-2.2)

Ezenfelül elvállal mindennemű nyerges-kocsik és -szánkók készítését.

Utolsó hét.
Huzás már december hó 16-án.
M. állami jótékony-sorsjegyek.
Főnyeremény 60,000 frt.
Az összes nyeremények 160,000 frtra ruagnak.
Egy sorsjegy ára 2 forint.

Sorsjegyek kaphatók: a lottóigazgatóságnál Budapesten, (Pest, fővámház, félémelet) hova a megrendelt sorsjegyek ára postautalvány mellett előre beküldendő; valamennyi lotto-, só- és adóhivatalnál; a legtöbb postahivatalnál, a bécsi „Mercur“-nál és minden városban és nevezetesebb helységben felállított egyéb sorsjegyárló közegnél. (390-2.1)

Budapest, 1890. október 1-én. Magyar kir. lottó-igazgatóság.

MOLL SEIDLITZ POR
Csak akkor valódi ha minden dobozon a gyárjegy, egy sas és MOLL A. sokszorosított czégre látható.

Gyors gyógyhatás makacs gyomor- és altestbajok, gyomorgörcs, gyomorégés, nyálk, székrekedés, májbajok, vértolulás, aranyér és a legkülönfélébb női betegségeknek. — Egy eredeti doboz használati utasítással 1 frt. — Raktárak az ország minden nevezetesebb gyógyszerertáiraiban. MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító, Bécs, Stadt, Tuchlauben 9. — Sztéküldés naponta utánvét mellett. Két doboznál kevesebb nem küldetik. (422-52.1)

Elismerés MOLL A. urnak Bécsben.
Ülő foglalkozásomnál az ön Moll-féle Seidlitzporai igen jó hatást gyakorolnak; ismerem ezt egyszer s mindenkorra és szívvelyes „Isten fizesse meg“-et mondok érte; ezek a gyomrot jóvá és főt könnyűvé teszik.
Tisztelettel Steinko P. J., lelkész Honnetchlagban.

MOLL FELE FRANCIA BORSZESZ ÉS SÓ
Csak akkor valódi ha minden üveg MOLL A. védjegyét és aláírását viseli.

Bedörzsölésül sikeres használat köszvény, csúz, mindennemű testfájdalmak és benuulás; bürogatás alakjában minden sérelem és sebnel, dagasztok, gyuladásoknak. Belsőleg vízzel vegyítve hirtelen rosszullét, hányás, kolika és hasmenésnél. — Egy üveg ára használati utasítással 90 kr. — Raktárak az ország minden nevezetes gyógyszerertár és anyagkereskedéseiben. — MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító, Bécs, Stadt, Tuchlauben 9. — Sztéküldés naponta utánvéttel. — Két üvegnél kevesebb nem küldetik. (422-52.1)

Elismerés MOLL A. gyógyszerész urnak Bécsben.
Kitűnő Moll-féle francia borszesz és sója vidékemen nagyszerűen működik. Küldjön nekem 50 üveggel, mivel az emberiség segítségére készletet óhajtok tartani magamnál. Mély tisztelettel Hornof, lelkész Micholupban.

Nagy-Beckereken kapható Kellner József, Kovács Sándor és Moczkovesák Dezső gyógyszer. uraknál.

HIVATALOS MELLÉKLETE

Nagy-Becskerek, 1890. évi december hó 7-én.

Tárgysorozat

Torontálvármegye törvényhatósági bizottságának 1890. évi december hó 11-én és folytatólag tartandó rendkívüli közgyűléséből.

Előadó: *Daniel László*, főjegyző.

A torontáli helyi érdekű vasutaknak kérvénye, melylyel a nagy-margita-versecezi vasutvonal kiépítésére kibocsájtott részvényeket megvételre ajánlja.

Nagy-Becskerek város polgármestere beterjeszti a városi módosított szervezési szabályrendeletet.

Előadó: *Rigó István*, aljegyző.

A központi főbíró beterjeszti Bega-Szt. György község képv. testületének az itvarnoki birtok eladása tárgyában hozott határozatát az összes iratokkal.

Előadó: *Dr. Pap Géza*, tb. főjegyző.

A torontáli korcsolyázó- és hajósegyületnek kérvénye a villanyvilágításnak az ujonnan épült tornacsarnokba leendő bevezetése iránt.

Előadó: *Báró Feilitzsch Bertold*, aljegyző.

Dr. Plechl Szilárd megyei főorvos kérelme Berlinbe leendő kiküldése miatt. Tor.-Sziget 1891. évi költségvetése.

Előadó: *Hegedűs János*, tb. aljegyző.

Szóka 1891. évi költségvetése.
Istvánölgy 1891. évi költségvetése.
Györgyháza 1891. évi költségvetése.
Valkány 1891. évi költségvetése.

Szabályrendelet

árvíz idején a közérő kirendelése és célszerű felhasználása tárgyában.

1. §.

Árvíz idején a közérőnek, a járási főszolgabírák, illetve Nagy-Becskerek város polgármesterétől vett rendelet értelmében pontos kirendelése és a vész színhelyén leendő megjelenéseit a községek előljárói, Nagy-Becskerek városra nézve pedig a városi kapitány felelősséggel tartozik.

2. §.

A községekben, ugy N.-Becskerek városában, az előljárók közül egy minden év december hó 10. napján, az illetékes főszolgabíró, illetve polgármester által kijelölendő oly célból, hogy a község, város közerejével és a szükségelendő anyaggal teljhatalommal rendelkezék.

Ezen kívül minden község, valamint Nagy-Becskerek városa is negyedekre felosztandó a teljhatalommal rendelkező előljárósági tag parancsnoksága alá; ugyancsak a járási főszolgabírák, illetve polgármester által a már jelzett határidőben szintén kinevezendő előljárósági tagok, mint alparancsno-

kok felügyeletére bizandó, a kiknek a beosztott és névleg kitüntetett közérő engedelmeskedni s adott utasításait teljesíteni tartozik.

3. §.

Az 1884: XIV. tcz. 34. §-ára való tekintettel a járási főszolgabírák és N.-Becskerek város polgármestere kötelesek minden év december hó 10-ig, a társulati igazgatóság által rendelkezésre bocsájtott közérőösszeírás másod példányát községenként, városi negyedként külön választva elkészíteni és az egyes községekre, városi negyedekre vonatkozó részét az előljáróságnak megküldeni és egyidejűleg ezen összeíráson az alább jelzett értesítéseket kitüntetni.

Az ekként megküldött közérő névjegyzéke közszemlére kiteendő s egyidejűleg az érdekelteknek alkalmas módon dobszó mellett ennek megtörténte tudomásukra hozandó, valamint az is, hogy ki a teljhatalmu megbízott, kik vannak ennek az előljáróság tagjai közül parancsnoksága alá helyezve s hogy az egyes közérő melyik alparancsnoknak van rendelkezésére bocsájtva, végre hogy hol kell vészidején gyülekezni.

4. §.

Árvízveszély alkalommal a közérő dobszó vagy egyénekenkénti felhívásra köteles, a szintén megjelölendő véd-eszközzel a kijelölt gyülekezési helyen pontosan megjelenni.

5. §.

A névjegyzékbe való felvétel, ugy az abból leendő kihagyás ellen felszólamlásnak a megye alispánjához van helye az esetben, a midőn a 7. §-ban foglaltak a járási főszolgabíró, illetve polgármester által figyelmen kívül hagyatnák.

6. §.

Minden előljárósági vagy képviselő testületi tag, kinek egy város vagy községi negyed beosztva van, az ezen negyed közerejének két példányban kiállítandó névjegyzékével látandó el; ki is köteles a helyszínén történt megjelenésekor, az egyik példányt a társulati szakasz mérnöknek, vagy helyettesének kézbesíteni, a nála maradt hason példány alapján pedig a jelen szabályrendelet ellen vétőket nyilván tartani s ellenük az illetékes hatóságnál a feljelentést megtenni.

7. §.

Árvíz veszély idején minden községi lakos munkára alkalmas szekerekkel, marháival, lovaival és cselédjeivel köteles a vész színhelyére ingyen kivonulni.

A fentebbi kötelezettség alól mentesek:

a) betegek,
b) a kik 14-ik életévüket még be nem töltötték, s 60-ik életévüket már túlhaladták.

c) a nők általában,
d) az országban törvényesen elismert minden vallás felekezeteinek papi személyei,

e) a közös hadsereg, hadi tengerészet, a m. kir. honvédség és csendőrség tagjai, a tényleges szolgálati kötelek tartalmára,

f) állami, megyei és községi tisztviselők, valamint ezen hivataloknál alkalmazásban levő szolgák,

g) a pénzügyőrök, fegyházak, állami fogházak, börtönök és fogházak őrei, a vasuti pályőrök, a vármegyei és városi hajduk,

h) koronai, kincstári, közalapítványi uradalmak tisztjei,

i) alkalmazásban levő nyilvános tanítók és tanárok,

k) végre mind azok, kik magukat saját költségükön helyettesítik oly személyek által, a kik nem kötelesek az árvíz idején a védmunkában részt venni.

Ezen kívül az igás munka kötelezettsége alól felmentettek:

a) a kir. postai fogatok,

b) a d) pont alatt említett lelkeszek azon fogatai, melyeket fiók községeikben előforduló egyházi működéseik rendezés teljesítése végett használnak,

c) az árvédelemre hivatott társulati közegek kocsi, avagy háts lovai, melyek védelmi vonalaik bejárására szükségesek,

d) a közös hadsereg, a m. kir. honvédség és csendőrség, nem különben ezen szab. rend. 12. §-ban említett lovai, illetőleg fogatai.

8. §.

A közérő célszerű felhasználása szempontjából a képviselő testület tagjai, vagy más alkalmas egyénekből egy 12 tagú vészbizottság alakítandó, a mely bizottság ugy éjjel mint nappal felváltva működnek oly képen, hogy a járási főszolgabíró, illetve polgármestertől az előljáróság útján vett rendelethez képest a 3. §-ban jelzett teljhatalmu felügyelőt tanácsával támogatja.

9. §.

A közérő összeírását teljesítő főszolgabíró, illetve polgármester, az összeírás alkalmával köteles megjelölni azt is, hogy a közérő milyen szerszámmal tartozik kivonulni, mi akként állítandó össze, hogy a kézi közérő 60 százaléka ásóval, 30 százaléka vaslapáttal és 10 százaléka fejszével legyen ellátva.

10. §.

A közérő a fenforgó szükséghez képest éjjel-nappal köteles működni és minden 24 órában telváltandó.

11. §.

Minden község köteles a saját védelmi eszközökkel nem bíró legszegényebb sorsu lakosait védelmi eszközökkel ellátni és azok élelmezéséről gondoskodni, a többi községi lakosok önmagukat élelmezni és a kijelölt szerzőségeket beszerezni kötelesek.

12. §.

Távüregnyők és egyéb a veszély megszüntetésére vonatkozó intézkedéseknek illetékes helyre leendő juttatása céljából minden község 3, esetleg 6 küldönczöt tartozik készen létben tartani.

13. §.

Az árvédelmi intézkedések fölötti legfelsőbb felügyeleti jog a nm. m. k. földmívelési ministeriumot illeti.

14. §.

Ezen szabályrendelet megszegése tisztviselők és hatósági közegek részéről fegyelmi vétséget képez; egyébként pedig, — a mennyiben nem az 1879:XL. tcz. 142. §-ának sulya alá esik, — kihágásnak nyilvánítatik és 3-tól 50 frtig terjedhető pénzbüntetéssel, — behajthatlanság esetében 5 napig terjedhető elzárással büntetendő, azon hatóságok és eljárás szerint, melyeket az 1880:XXXVII. tcz. alapján kibocsájtott belügyministeri rendelet megállapít.

Az 1879:XL. tcz. 142. §-a alapján kibocsájtott pénzbüntetésekbe befolyó összegek az 1887:VIII. tcz. 2. §-ában jelzett célokra, a szabályrendeletileg kiszabottak ellenben a szegényalap javára fordítandók.

Kelt Torontálvármegye törvényhatósági bizottságának 1890 okt. 13 án N-Becskerekben tartott rendes őszi közgyűléséből. — Kiadta: Rigó István, aljegyző

79639.-V.-10. szám. M. kir. belügyminister. — „Ezen szabályrendeletet az 1879:XL. tcz. 5. §-a alapján ezenel megerősítem.“ — Budapest, 1890 nov. 6-án. A minister helyett: Lukács György, államtitkár. (P. H.)

35287. szám. 1890.

Ebonit syphon-fejek.

Valamennyi főszolgabiróságnak, Nagy-Becskerek város polgármesteri hivatalának és a központi előadói karnak.

A nm. m. kir. belügyministerium f. é. augusztus hó 31-én 41797. sz. a.

kelt körrendeletét a tek. czimmal alább hiteles másolatban közlöm:

Azon idő óta, hogy egy budapesti syphonfejgyáros cégnek folyamodványa folytán, hivatali elődöm 1889. évi 82004. sz. a. kelt körrendeletében kijelentette, miszerint az azon syphonfejgyáros cég által előállított syphonfejek az 1889. évi június hó 6 án 34652. sz. a. kelt körrendeletben előirt követelményekkel bíró syphonfejekkel teljesen egyenértékűek és közegészségi tekintetből ajánlatosak, újabban egy másik ugyancsak budapesti gyáros és társa azon kérelemmel fordultak hozzám, hogy az általuk kemény ruggyantából (ebonitból) készített syphonfejeket az utóbb említett körrendeletben előirt követelményekkel bíró syphonfejekkel szintén teljesen egyenértékűeknek és közegészségi szempontból hasonlóképpen ajánlatosaknak nyilvánítanom ki.

Tekintettel arra, hogy ezen ebonitból készített syphonfejek, az e részben meghallgatott orsz. közegészségi tanács szakvéleménye szerint, a közegészségi kívánalmaknak mindenben megfelelnek: azokat — feltéve, hogy mindenkor a bemutatott minta szerint kemény ruggyantából (ebonitból) állítatnak elő, és külső fémburkolatjuk megfelel azon kikötéseknek, melyeket az e részben fennálló rendelet a tápszerek csomagolásánál használt s azokkal közvetlenül nem érintkező fémeknél megkövetel, — ezennel szintén az imént is hivatott 1889. évi 34652. sz. a. kibocsájtott körrendeletben előirt követelményekkel bíró syphonfejekkel egyenértékűeknek és közegészségi szempontból ajánlatosaknak nyilvánítom ki.

Erről a törvényhatóságot tudomás-vétel végett értesítem.

Nagy-Becskerek, 1890. szept. 14.

Rónay, kir. tanácsos, alispán.

45610. sz. 1890.

A külföldre szóló utlevelek kiadásának védkötelezettség szempontjából való korlátozása.

Valamennyi főszolgabiróságnak, Nagy-Becskerek város polgármesterének és a központi előadói karnak.

A nagyméltóságú m. kir. belügyministeriumnak folyó évi november hó 12-én 16956. utl. szám alatt kelt kegyes körrendeletét másolatban tudomás és alkalmazkodás végett kiadom. Kelt N.-Becskerekben, 1890. évi nov. 23-án.

Rónay, kir. tanácsos, alispán.

Másolat. — Magyar kir. belügyminister 16956. utl. szám. Körrendelet. A külföldre szóló utlevelek kiadásának védkötelezettség szempontjából való korlátozására nézve a következő szabályok vannak érvényben. A védtörvény végrehajtása tárgyában kiadott utasítás I. részének 89. §-a és a Nyilvántartási utasítás I. részének 14. §-a értelmében a külföldre szóló utlevelek kiadása csupán csak az állítás kötelesekre vagyis a még be nem sorozott, s a sorozásra törvény szerint még felhívott egyénekre, továbbá a már besorozott s tartósan szabadsággal tartalékos vagy póttartalék állománybeli egyénekre nézve van korlátozásnak alávetve. Ezen szabályok értelmében még a népfelkelőknél védkötelezettségi szempontból sokkal szigorúabban megítélendő egyénektől sem lehet a meghatározott korlátozásokon belül a tengeren való utazásra szóló utlevelek kiadását megtagadni. Mellesleg megemlíthetem azt is, hogy a védtörvényi utasításnak jelenleg kidolgozás alatt levő III. részébe (mely a „Nyilvántartási utasítás“ I-ső része helyett fog annak idején hatályba lépni) oly rendelkezés vétetett fel, melynek fogva a tengervédhez tartozó s jelentkezési kötelezettség alatt álló és a katonai ellenőrzési szabályoknak alávetett egyének utleveleinek kiadása sem fog korlátozottni.

Ennélfogva és mivel a népfelkeléshez tartozó egyének külföldre való utazását korlátozó rendelkezések sem a véderőre vonatkozó törvényekben, sem az azok végrehajtását tárgyazó utasításokban és szabályzatokban nem léteznek, nem forog fenn indok arra, hogy még jelentkezési kötelezettséggel sem tartozó népfelkelők utleveleinek kiadása béke idején védkötelezettségi szempontból bármely módon korlátozotassék. De sőt ellenkezőleg a védtörvény végrehajtása tárgyában kiadott utasítás idézett I. rész 89. §-a g) pontjában tételesen és határozottan ki van mondva, hogy az állítási kötelezettségűeknek eleget tett és be nem sorozott egyéneknek — akik pedig éppen a népfelkelők tul nyomóan nagyobb számát képezik — külföldre való utazásai védkötelezettségi szempontból korlátozásnak alá vetve nincsenek. Ezen szabályokról egy felmerült kérdés alkalmából szükségesnek találtam a törvényhatóságokat a külföldre szóló utlevelek ajánlati tárgyalásánál való mihez tartás végett külön is értesíteni. — Bpest, 1890 nov. 12. A minister helyett: Lukács György, államtitkár.

